

צרכנות בשמיטה

והיתה שבת
הארץ לכם
לאוכלה

✓ איסור זריעה

✓ איסור קצירה

✓ איסור סחורה

✓ איסור ספיחין

**יבולי
השמיטה
קדושים
נאשר הם:**

גדלו בשמיטה

בארץ ישראל

בקרקע של יהודי

היבול

יבול שישית

אוצר בית דין

מצע מנותק

יבול ערבה

היתר מכירה

יבול חו"ל

יבול נכרי

גדלו בשמיטה / יבול שישית

ירקות –
אחר לקיטה

פירות
אחר חנטה – ראש
השנה

קטניות ותבואה
אחר שליש

לא גדלו בקרקע ארץ ישראל

חזון איש (שביעית סי' כב ס"ק א):

ועיקר היסוד של פאת השלחן ז"ל להקל בספיקא, לדידן אינו מוכרע, די"ל כיוון דעיקר הספק בדאורייתא ואזלינן לחומרא ממילא לדידן אזלינן לחומרא.

ונראה דעציץ שאינו נקוב ועומד תחת תקרת הבית יש להקל טפי... את"ל דזורע בבית דרבנן, י"ל דבעציץ אינו נקוב לא גזרו כיוון דגם בזורע אינו אלא דרבנן. ואחרי שכבר הורה זקן הפאת השלחן להקל אף בזורע בבית, המקל בעציץ שאינו נקוב בבית יש לו במה לסמוך.

ירושלמי (ערלה פ"א ה"ב): רבי יוחנן

בשם רבי ינאי, אילן שנטעו בתוך הבית... ובשביעית צריכא, דכתיב ושבתה הארץ שבת לה', וכתיב שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור.

פאת השלחן (שביעית כ, נב): ביררתי

דרבינו והאחרונים הכריעו דשביעית בזמן הזה דרבנן, ולפי"ז האיבעיא לקולא.

יבולים מחממות על מצע מנותק

יום ג כח אלול ה'תש"ע

הנני לפרסם זכרון צדקתו של יצחק
הנני לפרסם זכרון צדקתו של יצחק
הנני לפרסם זכרון צדקתו של יצחק
הנני לפרסם זכרון צדקתו של יצחק
הנני לפרסם זכרון צדקתו של יצחק

הרב שלמה זלמן אוירבך זצ"ל
הרב יוסף שלום אלישיב זצ"ל

לא גדלו בגבולות ארץ ישראל

בתוך תחום
עולי מצרים

ספק אם
יש קדושה

בתוך תחום
עולי בבל

יש קדושה

תשובת הרב שלמה זלמן אויערבך זצ"ל

— כ —

במקומות שלא נכבשו ע"י עולי בבל ונמכרו לגוי,
אם הפירות כשרים גם למי שלא סומך על ההיתר

האם אחרי מכירת הקרקעות, — יבולי המקומות האלה הם כשרים למהדרין? (היינו גם לאלה שאינם סומכים על ההיתר הכללי).

וכתב הגרש"ז שליט"א: מה ששאל אם במקומות הנ"ל מועיל ההיתר גם לדעת המתנגדים? הנימוקים של המתנגדים שייכים גם שם, אך אלה שלא רצו לסמוך על ההיתר מפני שסוברים דגם בזה"ז שביעית דאורייתא ולכן לא רצו לסמוך על "הערמה" בדאורייתא, הם יכולים שפיר לסמוך על ההיתר באותם המקומות אשר לכו"ע רק מדרבנן (גם במקומות המסופקים) כמו כן אין נוהג איסור ספיחין באותם המקומות, ורבים סוברים דגם מה שנזרע בעבירה חשיב רק כספיחין ולכן חושבני שגם המתנגדים למכירה צריכים רק להחמיר ולנהוג קדושת שביעית בפירות הנלקחים משם אבל התבואה והירקות מותרין שפיר באכילה ואין טעם לחשוב ולאסור גם שם משום ספיחין, עכ"ד.

10. שאלות יט-כג נשאלו ע"י הרב ר' שמואל הכהן וינגרטן ז"ל. חודש אדר א' תשכ"ה.

הר המור עמוד מס 102 שביעית: פראנק, יהודה ליב - רוזנטל, שבתי דוב (1) {4} הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

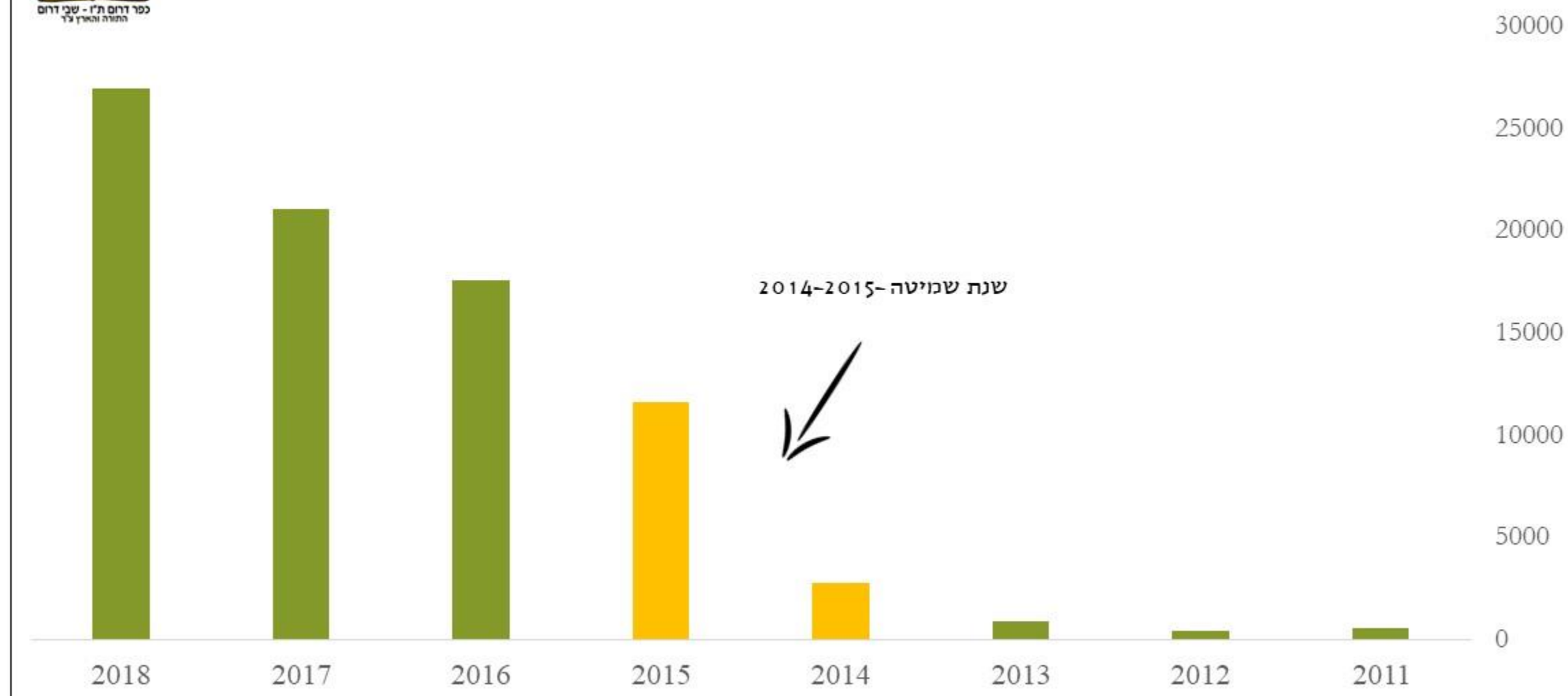
An aerial photograph of a vineyard on a hillside. The rows of grapevines are lush green and follow the contours of the slope. The ground between the rows is covered in dry leaves and gravel. In the background, a dense forest of tall evergreen trees covers the upper part of the hill. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

יבול חו"ל

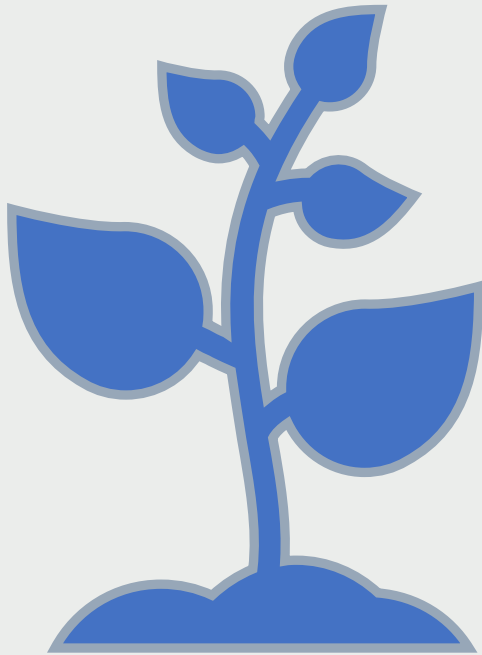

יבוא עגבנייה (טון)

שנת שמיטה - 2014-2015

לא גדלו בקרקע של יהודים יבול נכרים

1. המלאכות מותרות לגוים
2. אין קדושת שביעית לרבי יוסף קארו
3. אין איסור ספיחין

הרב קוק אגרת שטז

“עטי תרעד בידי למעשה הנבלה אשר נעשתה כעת
לאחינו יושבי המושבות...נמצאו חותרי מחתרת,
אשר יעצו בסתר לקנות דוקא מהגויים, ולהרים
קרן צרינו, השוחקים על משבתנו, איך שאנחנו
בעצמנו רודפים את אחינו בני בריתנו, אי שמים....
אין לשער גודל החרפה וחלול השם ועוצם הרשעה
שיש בזה. דמי לבבי כסיר ירתחו, וכאבי עד לשמים
מגיע, מהמצב האיום הזה, מהנפילה של תורה
ויראת שמים אמיתית שיש בענין זה.”

שמיטה תשעה

שמיטה תשסח

ההחלטה המקצועית והמיטבית בנושא זה.

3. להלן יפורטו התחומים שתוקצבו במסגרת תקנות ייעודיות, הסכומים שהוקצו לשם כך מהתקציב האמור וניצולם:

התחום המתקצב בתקנות ייעודיות בתקציבי משרד החקלאות וראש הממשלה	הסכומים שהוקצו במיליוני ש"ח	באחוז
תמיכה בחקלאים משבתי משקים	25.0	4.27
תמיכה במגדלי החיטה	17.5	6.99
תמיכה במשתלות עצי פרי	15.0	4.56
תמיכה בהסבת בתי צמיחה למצב מנותק במגזר היהודי	11.0	0.68
תמיכה במוסדות לימוד ובמכונים העוסקים בהכשרה	10.0	9.71
אוצר בית הדין - רשת ביטחון ושיווק תוצרת בהשגחה הלכתית	9.0	8.74
תמיכה בהקמת בתי צמיחה במגזר הלא-יהודי	5.0	4.85
מימון פער הוצאות איסוס של השו"ת "השישית"	4.0	3.88
הוצאות מינהלה והפעלת בקרה ופיקוח	0.5	0.49

הבעיה המרכזית

ביבול נוכרים

30% בשמיטה יש ייצור מוגבר של
 בחקלאות הערבית במדינת ישראל
 חקלאים ערבים מקבלים תמריצים
 מליון ₪ 7 ממשרד החקלאות לשם כך
 מתוך נתוני משרד החקלאות

היתר מכירה

לאחר היתר המכירה

אין איסורי מלאכות
בשביעית

אין קדושת שביעית
בפירות

אין איסור ספיחין

המתנגדים

- בעוון שמיטה גלינו מארצנו
- חשיבות ארץ ישראל - קיום המצוות
- אין קניין לעכו"ם להפקיע
- איסור לא תחנם
- מכירה ללא טאבו
- הערמה ופיקציה

המתירים

- שביעית בזמן הזה דרבנן
- בפירות נכרי הגדלים בא"י אין קדושת שביעית
- מכירה לזמן
- מכירה לתועלת הישוב
- דאגה לכלל הציבור
- מכירה תקפה גם ללא טאבו
- הערמה במצוות דרבנן

מדיניות הרבנות הראשית לישראל לדורותיה

היתר מכירה במדינת ישראל בזמן הזה – חובה:

1. ערך החקלאות: אין אפשרות לקיים חקלאות ללא היתר מכירה.

2. פרנסת החקלאים

3. דאגה לחקלאים שאינם שומרי מצוות

קשיים ביישום בשטח

- מציאת הבעלים
האמיתי
- אי הבנה של המוכר
- מכירה מאוחרת
במהלך השמיטה

אוצר בית דין

תוספתא מסכת שביעית פרק ח

בראשונה היו שלוחי בית דין יושבין על פתחי עיירות כל מי
שמביא פירות בתוך ידו נוטלין אותן ממנו ונותנין לו מהן
מזון שלוש סעודות והשאר מכניסין אותו לאוצר שבעיר...
הגיע זמן זיתים שלוחי בית דין שוכרין פועלין ומוסקין
אותן ועוטנין אותן בית הבד וכוונסין אותן בחביות ומכניסין
אותן לאוצר שבעיר ומחלקין מהן ערבי שבתות כל אחד
ואחד לפי ביתו

נציגי הציבור שוכרים פועלים

החקלאי מודיע לנציגי הציבור
על הפקרת השדה

נציגי הציבור מחלקים את הפירות
לכל דורש וגובים כסף רק כדי לשלם
את שכר הפועלים

הפועלים קוטפים כרגיל
כשליחי הציבור

בית הדין של אוצר הארץ

הרב יעקב אריאל
הרב שמואל אליהו
הרב יהודה עמיחי
הרב אהרן בוטבול
הרב דב ליאור
הרב אליעזר איגרא

תפקוד בית

הדין בפועל

תלוי בכוחו של

הציבור

- האפשרות לסגור עם חקלאים מראש מחיר קבוע של שכיר.
- האפשרות למכור במחיר אחיד לאורך העונה, תוך התעלמות ממחיר השוק.
- הסמכות של בית הדין לגבות.
- הצורך בטיפול באיכות הפירות.
- היכולת למכור באריזות קבועות ללא משקל ומידה.

קשיים נוספים ביישום אוצר בית דין

גביית התשלום

שימוש בבעלי השדה כפועלים

סמכות בית הדין

שמירה על הפירות בקצה – מכירה לגוים, לצבא

יחד עם זאת חנכו מודיעים לציבור שזכינו כי רבים מהחקלאים בישובים, בכפרים
בקיבוצים ובערים נענו לקריאתנו כאשר לפירות האילן שבתם ביתן לקיים את המסך
גם בלי לחזקק לחיחר הסכירה, ע"י שונק מתוצרת נחכנתה בחור שלוחי בית דין
וע"י הקמת אנצר בי"ד. לכן על הציבור להזהר ולשמור קדושת שביעית בפירות אלו.
אי לזאת סודר ע"י המוסדות המשווקים אפשרות שיווק החוצרת שתסומן כמשווקת מטעם
אנצר בית דין, וכשיגמרו אלו יבכרו לקנות מפירות של היחידים שמכרו את הקרקע
וכפי שטק הגאון ב"ישכיל עבדי".

אנו ממליצים להעדיף פירות אלו שיש בהם גם מצוות אכילה פירות שביעית לדעת
הרמב"ן, וגם מצוות החזקתם של משקים אלו שהם בבחינת "גבורי כח עושי דברו...".

ויחי רצון שנזכה לשמירת שמיטה מאוריינתא בביאת משיח צדקנו במחרת בימינו
אמן.

חובלים הראשיים ליעדאל,

מרדכי אליהו
ראשון לציון נשיא המועצה

אברהם כהנא שפירא
נשיא בית הדין הגדול

שימוש נאות בפירות שביעית

לא להפסד

אסור להוציא לחו"ל

לא לסחורה

לא להפסד

אסור להפסיד פירות שביעית

אסור להשליכם לאשפה

אסור לעשות בהם שימוש

שאינו רגיל

ולא לסחורה

לא למכור כמות גדולה

לא למכור בשוק ובחנות קבועה

לא למכור במידה, משקל ומנין

קניה בהבלעה

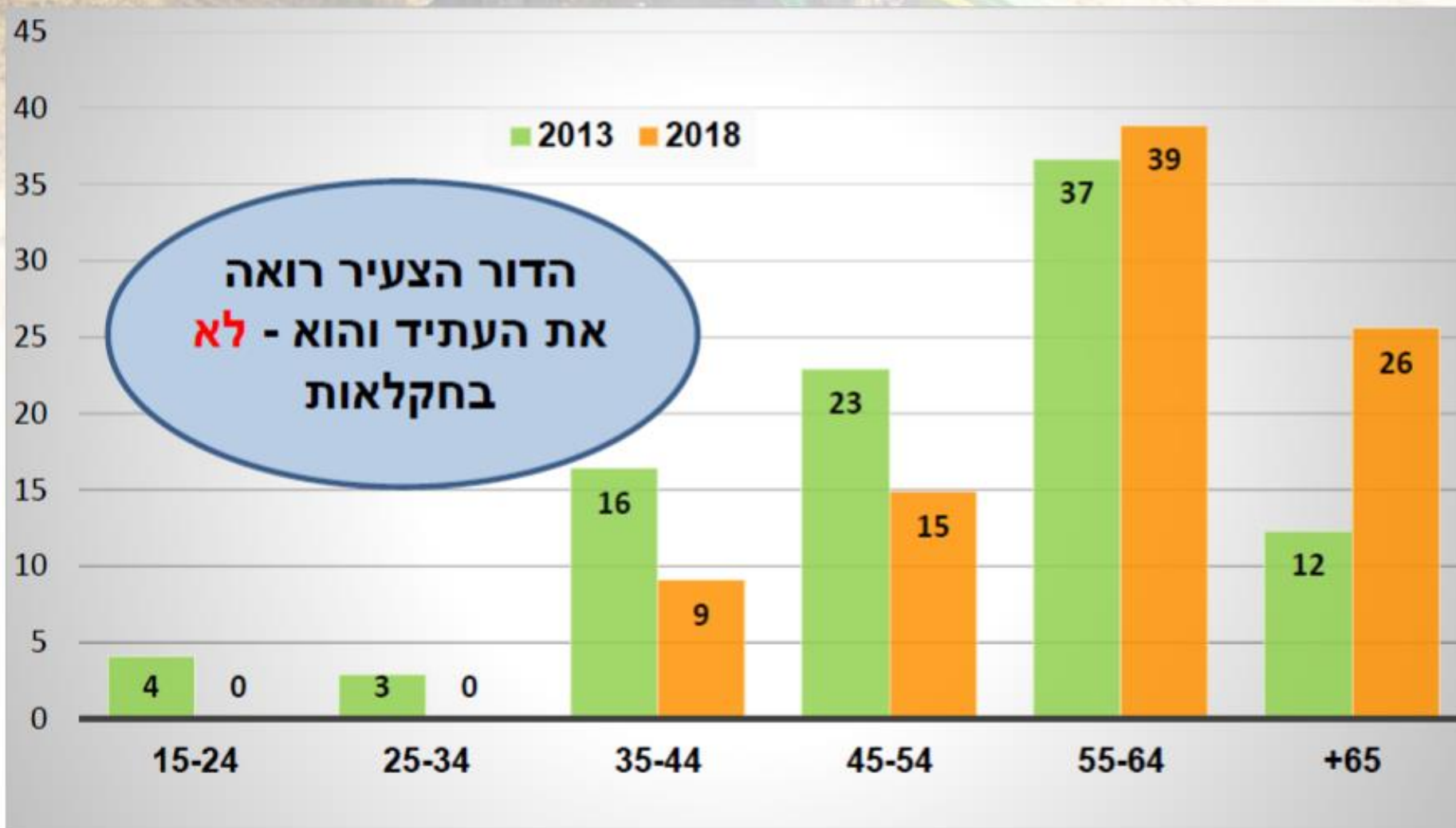

חשיבות חיזוק החלקאות היהודית

התפלגות גיל החקלאים

(ללא שכירים וללא עובדים זרים)

שיעור החקלאים
מעל גיל 55 –

49% - 2013

65% - 2018

שיעור החקלאים
מתחת לגיל 35 –

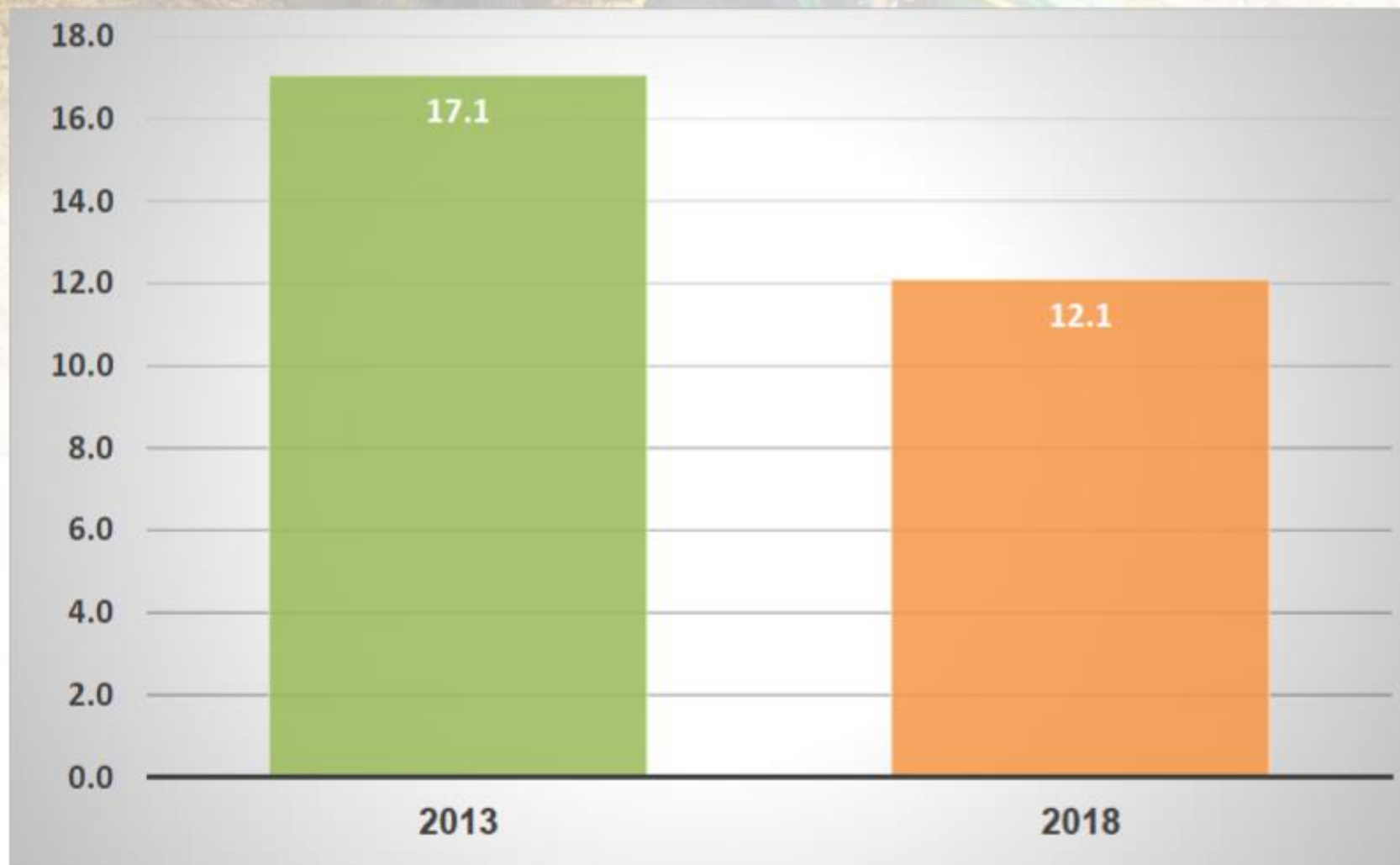
7% - 2013

1% - 2018 פחות מ-

סה"כ מספר חקלאים

(ללא שכירים וללא עובדים זרים)

ב-5 השנים האחרונות,

מספר החקלאים
(ללא עובדים זרים)

ירד מ- 17,100 ב-2013

ל- 12,100 ב-2018.

וחי אחיך עמך

עצמאות כלכלית ומדינית

היבול

יבול שישית

אוצר בית דין

מצע מנותק

יבול ערבה

היתר מכירה

יבול חו"ל

יבול נכרי

**מערכת שיווק פירות
וירקות מהדרין
לשמיטה**

הפיכת השמיטה מבעיה להזדמנות

חיזוק החקלאות היהודית

ערבות הדדית לגיבורי כוח

חיבור וקשר למצות השמיטה

זכות לקדושת הפירות והארץ

ואכלו אביוני עמך